

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de Daniel Jantovan și avocatul Postolachi Gheorghe,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Daniel Jantovan împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei contravenționale, repararea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei din 27 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

*Dosarul nr. 2ra-84/23
nr. PIGD 2-21134691-01-2ra-19012023*

Recursul nu se încadrează în temeiul prevăzut la art. 432 alin. (2) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 1 septembrie 2023), or instanța de apel a aplicat legea care urma să fie aplicată, interpretând-o corect.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru – S. Silivestru
Curtea de Apel Chișinău – L. Prutenu, I. Cotruță, I. Țurcan

7 februarie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursului declarat de Daniel Jantovan și avocatul Postolachi Gheorghe

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Ion Malanciuc,

Diana Stănilă, *judcători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La data de 10 septembrie 2021, Daniel Jantovan a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, solicitând constatarea încălcării dreptului său la examinarea în termen rezonabil a unei cauze contravenționale și repararea prejudiciului material și moral suferit.

2. În motivarea cererii, Daniel Jantovan a precizat că, la data de 4 august 2016, s-a adresat Inspectoratului de Poliție Rîșcani, reclamând că, pe 9 mai 2016, a fost agresat de două persoane necunoscute.

3. Pe 26 mai 2016, a fost întocmit un proces-verbal cu privire la contravenție împotriva lui Dumitru Pastela, în baza articolului 78 alin. (2) din Codul contravențional.

4. Totodată, reclamantul a menționat că agentul constatator nu i-a eliberat copia procesului-verbal întocmit.

5. Ulterior, prin ordonanța emisă de Procuratura Rîșcani, municipiul Chișinău, la data de 7 septembrie 2016, s-a dispus refuzul pornirii urmăririi penale în baza articolului 275 alin. (3) din Codul de procedură penală, motivându-se că fapta reclamată nu întrunește elementele constitutive ale unei infracțiuni.

6. În motivarea ordonanței din 7 septembrie 2016, s-a menționat că Dumitru Pastela și Ion Munteanu au fost sancționați, la data de 26 mai 2016, în conformitate cu articolul 78 alin. (2) din Codul contravențional, fiindu-le aplicată o amendă în valoare de 1.000 de lei.

7. Prin încheierea din 3 noiembrie 2017, pronunțată de Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, s-a respins ca neîntemeiată plângerea depusă împotriva ordonanței din 7 septembrie 2016, prin care s-a dispus neînceperea urmăririi penale și clasarea procesului penal.

8. Reclamantul a mai arătat că, la data de 15 decembrie 2016, a formulat o contestație împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție, întocmit la 26 mai 2016.

9. Prin hotărârea din 10 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, contestația depusă de Daniel Jantovan împotriva procesului-verbal de contravenție întocmit pe numele lui Dumitru Pastela în baza articolului 78 alin. (2) din Codul contravențional și a deciziei de sancționare din aceeași dată a fost admisă. Astfel, procesul-verbal și decizia agentului constatator din 26 mai 2016

au fost declarate nule, iar procesul contravențional a fost încetat, motivat de faptul că pentru aceeași faptă a fost pornită urmărirea penală.

10. Daniel Jantovan a subliniat că durata examinării cauzei contravenționale, de aproape 6 ani, a depășit orice termen rezonabil necesar soluționării unei astfel de cauze. De asemenea, a menționat că această cauză a avut un grad redus de complexitate, neprezentând dificultăți nici în interpretarea normelor, nici în acumularea probelor.

11. Daniel Jantovan a susținut că, din cauza tergiversării examinării cauzei contravenționale, a suferit un prejudiciu material în valoare de 5.000 de lei, reprezentând cheltuieli pentru asistență juridică, și un prejudiciu moral pe care l-a evaluat la suma de 15.000 de lei.

12. Prin cererea sa, Daniel Jantovan a solicitat constatarea încălcării termenului rezonabil de examinare a cauzei contravenționale, precum și obligarea bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, la plata sumei de 5.000 de lei cu titlu de prejudiciu material și a sumei de 15.000 de lei cu titlu de prejudiciu moral.

13. Prin hotărârea din 1 martie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Jantovan Daniel. S-a constatat încălcarea dreptului lui Jantovan Daniel la judecarea în termen rezonabil a cauzei contravenționale de contestare a procesului-verbal cu privire la contravenție din 26 mai 2016 în temeiul art. 78 alin. (2) din Codul contravențional și a deciziei din aceeași dată. S-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Jantovan Daniel suma de 3 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 5000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică. În rest, pretențiile au fost respinse.

14. Prin decizia din 27 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de Ministerul Justiției, s-a casat hotărârea din 1 martie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a pronunțat o nouă hotărâre, prin care: S-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Jantovan Daniel.

15. Pentru a motiva decizia adoptată, având în vedere particularitățile și circumstanțele speței, instanța de apel a reținut că, la data de 26 mai 2016, împotriva lui Dumitru Pastela a fost întocmit un proces-verbal de contravenție în baza articolului 78 alin. (2) din Codul contravențional.

16. Prin ordonanța procurorului din 7 septembrie 2016, s-a dispus neînceperea urmăririi penale, motivându-se că Dumitru Pastela fusese deja sancționat contravențional pentru aceeași faptă.

17. Prin încheierea pronunțată de judecătorul de instrucție la data de 3 noiembrie 2017, recursul declarat împotriva ordonanței procurorului din 7 septembrie 2016 a fost respins ca neîntemeiat.

18. La data de 15 decembrie 2016, Daniel Jantovan a formulat o contestație împotriva procesului-verbal întocmit la 26 mai 2016. Ulterior, prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, din 10 martie 2021, contestația sa a fost admisă. Instanța a declarat nul procesul-verbal de contravenție întocmit

împotriva lui Dumitru Pastela, anulând astfel și decizia agentului constatator din aceeași dată.

19. Prin cererea de chemare în judecată, Daniel Jantovan a solicitat constatarea încălcării dreptului său la examinarea în termen rezonabil a unei cauze contravenționale, precum și repararea prejudiciului material și moral.

20. Instanța de apel a reținut că, în cererea sa, Daniel Jantovan a invocat ca circumstanță faptul că examinarea cauzei contravenționale, în care a avut calitatea procesuală de victimă, s-a desfășurat pe parcursul a 6 ani.

21. Totuși, instanța de apel a constatat că, potrivit articolului 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, sub aspectul său penal, acest drept poate fi invocat numai de persoana împotriva căreia a fost formulată o acuzație. În speță, Daniel Jantovan, în calitate de victimă în cadrul procesului contravențional, nu are dreptul de a solicita compensații în temeiul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011.

22. Astfel, instanța de apel a concluzionat că, în lipsa unui drept încălcat în cauză, soluția instanței de fond de a admite cererea lui Daniel Jantovan este nejustificată.

23. De asemenea, instanța de apel a subliniat că, potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, dreptul la judecarea unei cauze penale într-un termen rezonabil poate fi invocat exclusiv de persoana împotriva căreia s-a formulat o acuzație. Perioada de referință pentru verificarea respectării acestui drept începe din momentul în care persoana este acuzată (cauza Nemeister c. Austriei, hotărârea din 27 iunie 1968).

24. Instanța de apel a subliniat că, în cazul procedurilor penale, trebuie analizate două aspecte esențiale: (i) dacă procedurile în cauză intră sub incidența sferei penale în sensul articolului 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și (ii) dacă da, momentul în care persoana care pretinde încălcarea dreptului său la durata procedurilor a fost acuzată în materie penală. În acest context, instanța a remarcat că, în cazul pretinselor încălcări privind durata procedurilor penale, doar acuzatul (bănuitul, învinuitul sau inculpatul) poate pretinde încălcarea dreptului la un termen rezonabil, nu și victimele, petiționarii, martorii sau alte persoane participante la proces.

25. Prin urmare, instanța de apel a concluzionat că, în prezenta speță, dispozițiile Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea cauzei într-un termen rezonabil sau la executarea hotărârilor judecătorești în termen rezonabil nu sunt aplicabile. Aceasta a fost justificată de constatarea lipsei unui drept încălcat în cazul reclamantului.

26. În consecință, instanța de apel a respins cerințele subsecvente formulate de reclamant pentru repararea prejudiciului material și moral, având în vedere că nu s-a constatat nicio încălcare a dreptului său la examinarea cauzei contravenționale într-un termen rezonabil.

27. La 26 decembrie 2022, Daniel Jantovan și avocatul Postolachi Gheorghe au declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care au solicitat

admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanței sau restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

28. În motivarea recursului, Daniel Jantovan și avocatul Postolachi Gheorghe au susținut că instanța de apel a interpretat în mod eronat legea în examinarea cauzei.

29. Recurenții au argumentat că instanța de apel a greșit în interpretarea prevederilor articolului 2 din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea cauzei într-un termen rezonabil sau la executarea hotărârii judecătorești într-un termen rezonabil.

30. În acest sens, au specificat că legiuitorul a reglementat explicit dreptul oricărei persoane de a solicita repararea prejudiciului, fără a impune interdicții privind statutul persoanei ca parte în proces.

31. Recurenții au relevat, de asemenea, că în cauza contravențională Daniel Jantovan a avut calitatea de victimă, subliniind că această calitate îi conferă dreptul de a invoca încălcarea termenului rezonabil.

32. Totodată, Daniel Jantovan și avocatul Postolachi Gheorghe au susținut că nu au fost citați legal cu privire la data, ora și locul ședinței instanței de apel. Drept urmare, cauza a fost examinată în absența lor, ceea ce reprezintă o încălcare a prevederilor articolului 26 din Codul de procedură civilă.

33. Până la examinarea admisibilității recursului, Ministerul Justiției, nu a depus referință.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

34. Art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.”

35. Art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție):

„Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursurilor”.

36. Art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă:

„Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin. (2), (3) și (4).”

37. Art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 1 septembrie 2023):

„Părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.”

38. Art. 432 alin. (2) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 1 septembrie 2023):

„Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională; a interpretat în mod eronat legea; a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.”

39. Art. 432 alin. (3) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 1 septembrie 2023):

„Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care: a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei; b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată; c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului; d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces; e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată; f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.”

40. Art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 1 septembrie 2023):

„Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

41. Cu referire la termenul de declarare a recursului, prevăzut la art. 434 alin.(1) din Codul de procedură civilă sus-citat, instanța de recurs reține că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 27 septembrie 2022 și a expediat-o participanților la proces prin intermediul poștei electronice la 27 octombrie 2022, conform scrisorii de expediere (f. d. 238, Vol. I). Prin urmare, recursul declarat la data de 26 decembrie 2022 a fost depus în termen.

42. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 1 septembrie 2023.

43. Astfel, că procedura admisibilității recursului va consta în verificarea existenței unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433 din Codul de procedură civilă, în vigoare la momentul depunerii recursului, la caz, 27 decembrie 2022.

44. Din analiza recursului declarat de Daniel Jantovan și avocatul Postolachi Gheorghe rezultă că recurenții, în esență, au invocat dezacordul cu soluția adoptată de către instanța de apel, însă nu au menționat ce norme de drept material sau procedural au fost încălcate sau aplicate eronat de către instanța de apel.

45. Totodată, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, verificând din oficiu, existența circumstanțelor expuse în art. 432 alin. (3) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 1 septembrie 2023), nu a stabilit încălcarea

de către instanța de apel a acestor circumstanțe. Cu atât mai mult cu cât recurenții nu indică în mod concret încălcări de ordin procedural care ar putea influența soluția instanței de apel.

46. Instanța de recurs apreciază ca neîntemeiat argumentul recurentului conform căruia acesta „nu a fost citat legal cu privire la data, ora și locul ședinței instanței de apel”, or acesta nu se confirmă prin actele cauzei. Mai exact, foaia dosarului nr. 226, volumul I atestă faptul că apelantul și avocatul său Postolachi Gheorghe, au fost înștiințați legal cu privire la ședința de judecată din 27 septembrie 2022.

47. În acest sens, citația a fost expediată la adresele electronice indicate în lucrările dosarului, respective - jantovandaniel94@gmail.com (apelantul) și victorgicu73@gmail.com (avocatul Postolachi Gheorghe). Astfel, în condițiile în care citarea s-a realizat în conformitate cu dispozițiile legale și la datele de contact furnizate în dosar, susținerea recurentului este nefondată și nu poate fi reținută ca temei pentru anularea procedurilor derulate în fața instanței de apel.

48. La fel, Completul de judecată apreciază ca neîntemeiat argumentul recurenților conform căruia instanța de apel și-a motivat decizia prin afirmații și argumente contradictorii. În acest sens, se constată că fraza „concluzia instanței de fond una întemeiată” are un caracter tehnic sau mecanic și nu afectează substanța hotărârii pronunțate. Interpretarea izolat a acestei expresii nu poate conduce la concluzia existenței unei contradicții reale în motivarea instanței de apel.

49. Conținutul deciziei, motivarea și soluția adoptată sunt clare, instanța de apel efectuând o analiză detaliată a argumentelor părților, a probatoriului administrat și a dispozițiilor legale incidente. În acest context, fraza contestată de recurenți nu influențează raționamentul juridic și nu pune la îndoială temeinicia deciziei.

50. Mai mult, potrivit exigențelor legale și practicii judiciare, o hotărâre judecătorească trebuie să fie motivată suficient pentru a permite părților să înțeleagă raționamentul instanței. În speță, decizia instanței de apel îndeplinește această cerință, iar recurenții nu au demonstrat în ce mod fraza invocată ar conduce la o lipsă de claritate sau coerență în soluția dispusă.

51. În acest context, completul de judecată reține că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

52. Totodată, potrivit jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri.

53. În speță, completul de judecată menționează că recursul în cauză conține obiecții de fapt și de drept, care deja au fost studiate și verificate de către instanța de apel, primind o apreciere corespunzătoare.

54. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurenților la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

55. Drept urmare, completul de judecată reține că argumentele invocate de Daniel Jantovan și avocatul Postolachi Gheorghe, nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normei de drept material sau a normei de drept procesual, și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

56. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 431 alin. (1) și (2), 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Consideră inadmisibil recursul declarat de Daniel Jantovan și avocatul Postolachi Gheorghe împotriva deciziei din 27 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la cererea depusă de Jantovan Daniel, reprezentat de avocatul Postolachi Gheorghe cu privire la sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova privind excepția de neconstituționalitate,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Daniel Jantovan împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei contravenționale, repararea prejudiciului material și moral,

*Dosarul nr. 2ra-84/23
nr. PIGD 2-21134691-01-2ra-19012023*

Neîndeplinirea condițiilor pentru admiterea excepției de neconstituționalitate.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru – S. Silivestru
Curtea de Apel Chișinău – L. Prutenu, I. Cotruță, I. Țurcan

7 februarie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților cererea depusă de Jantovan Daniel, reprezentat de avocatul Postolachi Gheorghe cu privire la sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova privind excepția de neconstituționalitate,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Ion Malanciuc,

Diana Stănilă, *judcători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La data de 10 septembrie 2021, Daniel Jantovan a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, solicitând constatarea încălcării dreptului său la examinarea în termen rezonabil a unei cauze contravenționale și repararea prejudiciului material și moral suferit.

2. Prin hotărârea din 1 martie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Jantovan Daniel. S-a constatat încălcarea dreptului lui Jantovan Daniel la judecarea în termen rezonabil a cauzei contravenționale de contestare a procesului-verbal cu privire la contravenție din 26 mai 2016 în temeiul art. 78 alin. (2) din Codul contravențional și a deciziei din aceeași dată. S-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Jantovan Daniel suma de 3 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 5000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică. În rest, pretențiile au fost respinse.

3. Prin decizia din 27 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de Ministerul Justiției, s-a casat hotărârea din 1 martie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a pronunțat o nouă hotărâre, prin care: S-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Jantovan Daniel.

4. La 27 decembrie 2022, Jantovan Daniel a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanței sau restituirea cauzei spre judecare în instanța de apel.

5. La data de 10 mai 2023, Daniel Jantovan, reprezentat de avocatul Postolachi Gheorghe, a depus o cerere prin care a solicitat sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor articolului 2 din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea cauzei într-un termen rezonabil sau la executarea hotărârii judecătorești într-un termen rezonabil, în partea care face referire la sintagma „Orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei”.

6. În motivarea cererii, Daniel Jantovan a invocat omisiunea legiuitorului de a reglementa în mod explicit includerea victimei și a părții vătămate în procesul penal în categoria subiecților beneficiari ai legii. De asemenea, a subliniat lipsa reglementării referitoare la aplicarea legii în contextul fazei de examinare a cauzei înainte de pornirea urmăririi penale și în faza de urmărire penală. Totodată, acesta a solicitat verificarea compatibilității normei contestate cu dispozițiile constituționale, în special cu articolele 4, 23 și 54 din Constituția Republicii Moldova, și cu articolul 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, care garantează dreptul la un proces echitabil.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

30. Art.12¹ din Codul de procedură civilă:

„În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

Dacă nu sânt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin.(2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărârii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.”

31. Art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova:

„Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

7. Distinct, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că la 9 februarie 2016 Curtea Constituțională a Republicii Moldova a adoptat Hotărârea nr. 2 „Pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate) (sesizarea nr.55b/2015)”, prin care s-a decis că în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională. Totodată, s-a dispus că excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu.

8. Conform § 79-80 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție, controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate. Curtea a mai menționat că dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil.

9. Potrivit § 82-83 din aceeași Hotărâre, Curtea a reținut că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;
- (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu.
- (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

10. Verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful § 82.

11. Așadar, pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate, cu sesizarea Curții Constituționale, sunt necesare întrunirea cumulativă a tuturor condițiilor strict obligatorii prevăzute la art. 12¹ alin. (2) din Codul de procedură civilă.

12. Verificând respectarea condițiilor prevăzute la §82 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, obligator-necesare pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate, Completul de judecată ajunge la concluzia că acestea nu sunt întrunite în totalitate, în special ce se referă la pct. 4 din §82 al

Hotărârii Curții Constituționale nr. 2/2016 și anume: „nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate”.

13. Completul de judecată reține că prevederile contestate au făcut anterior obiectul controlului constituționalității.

14. Astfel, prin decizia nr. 61 din 29 iunie 2023, Curtea Constituțională a declarat inadmisibilă sesizarea nr. 20g/2023, formulată de avocatul Postolachi Gheorghe, referitoare la excepția de neconstituționalitate a unor texte din articolul 2 al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

15. După cum rezultă din decizia nominalizată, avocatul Postolachi Gheorghe a solicitat excepția pe textele „orice persoană fizică” și „dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei” din articolul 2 alin. (1) din Legea nr.87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești. De asemenea, Postolachi Gheorghe a solicitat verificarea constituționalității omisiunii de a reglementa calitatea de beneficiar al Legii contestate a victimei și a părții vătămate în procesul penal.

16. Completul de judecată relevă că în decizia nr. 61 din 29 iunie 2023, Curtea Constituțională a menționat că autorul excepției contestă, în realitate, modul de interpretare și de aplicare a normei contestate de către instanțele de judecată. În acest context, Curtea a reiterat că interpretarea și aplicarea dispozițiilor legale în situații concrete exced controlului de constituționalitate și reprezintă o competență a instanțelor judecătorești de drept comun ([DCC nr.162 din 29 noiembrie 2022](#), § 27).

17. În acest context, întrucât nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute la punctul 82 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016 pentru interpretarea ridicării excepției de neconstituționalitate, cererea formulată de Jantovan Daniel, reprezentat de avocatul Postolachi Gheorghe, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și controlul constituționalității prevederilor articolului 2 din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011, este neîntemeiată. În consecință, cererea urmează a fi respinsă.

18. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art.12¹, 270 din Codul de procedură civilă, hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Respinge cererea depusă de Jantovan Daniel, reprezentat de avocatul Postolachi Gheorghe, prin care se solicita sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate privind controlul constituționalității prevederilor articolului 2 din Legea nr. 87 din 21

aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea cauzei într-un termen rezonabil sau la executarea hotărârii judecătorești într-un termen rezonabil, în partea care vizează sintagma „Orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei” și omisiunea legiuitorului de a reglementa în mod explicit includerea victimei și a părții vătămate în procesul penal în categoria subiecților beneficiari ai legii.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă